

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Bartus Ildikó ügyvéd által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (uo.) II. rendű, valamint III.rendű felperes neve (uo.) III. rendű felpereseknek - a ... jogtanácsos által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe a dr. Szabó Tünde ügyvéd által képviselt Alperesi beavatkozó (alperesi beavatkozó címe) az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fővárosi Bíróság 2011. április 21. napján kelt 5.P.25.731/2010/6. számú ítélete ellen az alperes részéről 7. sorszám alatt előterjesztett és 8. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az I. rendű felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítés összegét 4.500.000 (Négymillió-ötszázezer) forintra, a II-III. rendű felpereseket megillető nem vagyoni kártérítést személyenként 3.500.000 (Hárommillió-ötszázezer) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg - 15 napon belül - együttesen az I-III. rendű felpereseknek 200.000 (Kettőszázezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 780.000 (Hétszáznyolcvanezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az I. rendű felperes - házastársa, ... szívinfarktusra utaló tünetei miatt - 2004. június 9-én 2 óra 53 perckor telefonon felhívta az alperes székszárdi mentőállomását és a segítségüket kérte. A 2 óra 57 perckor megérkezett mentő orvosa meghallgatta a

beteg panaszait, megvizsgálta, majd közölte, hogy „nincsen baj”, a tüneteket kimerültség okozza, a beteg másnap keresse fel a háziorvosát, majd távozott. Másnap reggel az I. rendű felperes a házastársát holtan találta az ágyban. Az ismételten kihívott mentők újraélesztési kísérletei nem vezettek eredményre, a halál koszorúsér elmeszesedésből eredő heveny szívizomelhalás következtében beállott. ... halálakor alig múlt 40 éves, korábban beteg nem volt, gyermekei a 12 éves II. rendű és a 17 éves III. rendű felperes, akik az I. rendű felperessel együtt végigkísérték a halálához vezető eseménysort.

Az alperes mulasztásából eredő haláleset miatt az I. rendű felperes keresetében 8.000.000 forint, a II-III. rendű felperesek személyenként 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és ezek 2004. június 9-étől járó késedelmi kamatainak és a perköltségek megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

Az alperes a jogalapot nem vitatta, de a kereset összegszerűségét eltúlzottnak tartotta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperes részére 5.000.000 forint, míg a II-III. rendű felperesek részére személyenként 4.000.000 forint kártérítést és ennek 2004. június 9. napjától járó késedelmi kamatát, valamint 550.000 forint plusz áfa összegű perköltséget, azzal, hogy a teljesítés a ... Zrt.-nél vezetett ügyvédi letéti számlára történjen. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és megállapította, hogy a le nem rótt 780.000 forint kereseti illeték „az állam terhén marad”.

A Fővárosi Ítéltábla a 7.Pf.21.007/2009/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára utasította. Az alperes fellebbezési eljárási költségét 100.000 forint plusz összegben állapította meg, azzal, hogy annak viseléséről az elsőfokú bíróság határoz.

A megismételt eljárásban az I-III. rendű felperesek változatlanul tartották fenn keresetüket, az alperes is fenntartotta az érdemi ellenkérelmében foglaltakat.

Az elsőfokú bíróság végzésével megengedte, hogy az alperes pernyertessége érdekében a felelősségbiztosító a perbe beavatkozzon. A beavatkozó mindenben csatlakozott az alperes érdemi ellenkérelmében foglaltakhoz.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 5.000.000 forintot, míg a II-III. rendű felpereseknek személyenként 4.000.000 forintot 2004. június 9-től a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamataival, valamint 600.000 forint plusz áfa összegű perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Rendelkezése szerint a le nem rótt 780.000 forint kereseti illetéket az állam viseli.

Az I-III. rendű felperesek személyes előadása, a beszerzett iratok és a kirendelt igazságügyi pszichológus szakértő véleménye alapján - tekintetbe véve, hogy a feleség és édesanya elvesztése pénzzel nem pótolható - az I-III. rendű felperesek élethelyzetét, korát, illetve életnehezítettségét mérlegelve állapította meg a nem vagyoni kártérítés mértékét.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezett, elsődlegesen annak megváltoztatásával a nem vagyoni kártérítés mértékének mérséklését, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérve. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak a nem vagyoni kártérítés meghatározásánál az I-III. rendű felperesek jelenlegi kárát kellett volna figyelembe vennie. Eljárási hibát vétett az elsőfokú bíróság azzal, hogy a kártérítés mértékét egy közel három éve készült, nem az I-III. rendű felperesek jelenlegi állapotát mutató igazságügyi pszichológus szakértő megállapításaira alapozta. Az elsőfokú bíróságnak az idő múlására tekintettel hivatalból kellett volna új, az I-III. rendű felperesek jelenlegi pszichológiai állapotát bemutató szakvéleményt beszereznie.

Az alperesi beavatkozó álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az ítélethozatal idején érvényesülő ár- és értékviszonyokhoz igazítottan határozta meg az I-III. rendű felpereseket megillető nem vagyoni kártérítés mértékét, ezért kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla mellőzze az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettségét.

Az I-III. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság által meghatározott nem vagyoni kártérítés nem eltúlzott mértékű. Kiemelték, hogy az alperes az elsőfokú eljárás során nem terjesztett elő a szakértői vélemény kiegészítésére vonatkozó bizonyítási indítványt.

Az alperes fellebbezése kisebb részben megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta, abból helytálló jogi következtetést vont le, ítéleti döntését a Fővárosi Ítéltábla az I-III. rendű felperesek nem vagyoni kárigényének összecsúszása kapcsán módosította a következők szerint.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése szerinti nem vagyoni kártérítés intézménye arra szolgál, hogy a károsultaknál a személyiségi jogi sérelem következtében bekövetkezett hátrányt, életminőségükben beállt negatív irányú változást másnemű előny, pénz

nyújtásával kísérelje meg kompenzálni. A nem vagyoni kártérítés intézménye speciális a kárfelelősség körén belül, ugyanis nem azonos nemű az okozott sérelemmel: nem vagyoni jellegű sérelmet orvosol vagyoni eszközökkel. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása sosem egzakt módon, hanem mindig bírói mérlegeléssel, az eset összes körülményeinek figyelembevételével történhet, ezen belül figyelemmel kell lenni a károsultat ért nem vagyoni sérelem jellegére, súlyosságára, arra, hogy a károkozó magatartás folytán hogyan változtak a károsult életkörülményei. Összehasonlító adatként kell vizsgálni a károkori ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által hasonló esetekben alkalmazott kártérítési összegek nagyságrendjét is. Kétségtelen, hogy a személyiséget ért kár valójában megfizethetetlen, a nem vagyoni kártérítés elvi alapjait rögzítő 34/1992. (VI. 1.) AB határozatban foglaltaknak megfelelően a polgári jogi védelem módja - a kártérítés - a sérelemhez képest valójában inadekvát, a kártérítési összeg meghatározásánál a bíróságok józanságának, mértéktartásának és elhivatottságának van szerepe.

A nem vagyoni kár megtérítésére azonban ugyanazok a szabályok vonatkoznak, amelyeket a vagyoni károk esetén is alkalmazni kell, vagyis a kárt - a Ptk. 339. § (1) bekezdése és a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint - a károsultaknak megfelelően bizonyítaniuk kell.

Az alperes alaptalanul hivatkozott fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróságnak a nem vagyoni kártérítés meghatározásánál az I-III. rendű felperesek „jelenlegi” kárát kellett volna figyelembe vennie. Az I-III. rendű felperesek ugyanis hozzátartozójuk elvesztésével igazolták kárukat, a kártérítés a Ptk. 360. § (1) bekezdéséből következően a károsodás bekövetkezésekor nyomban esedékessé vált. Az elsőfokú bíróságnak a már esedékessé vált nem vagyoni kártérítés mértékének meghatározásakor azt kellett vizsgálnia, hogy az alperes - nem vitásan - károkozó magatartása milyen módon érintette az I-III. rendű felperesek további életvitelét, személyiségfejlődését. Objektív mérce hiányában is arra kell törekedni, hogy a nem vagyoni kártérítés megközelítőleg olyan helyzetbe hozza a károsultat, mint amilyenben a káresemény bekövetkezése nélkül lehetett volna, de ne eredményezzen indokolatlan vagyoni előnyt.

Köztudomású tényként általánosságban elfogadható, hogy az együttélő házastárs, illetve a gyermekek számára a feleség, illetve édesanya elvesztése nem vagyoni hátrányt okoz. Az ezt meghaladó, életminőségükben bekövetkezett változást - adott esetben a szeretett személy elvesztése miatti pszichés károsodást - szakértői véleménnyel alátámasztottan bizonyítani kell.

A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során az elsőfokú bíróságnak a rendelkezésére álló bizonyítékokat - amelyeknek sorában csak egy a pszichológiai szakértői vélemény - kellett mérlegelnie, amelyek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan, okszerűen értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat. A beszerzett pszichológiai vélemény alkalmas volt az I-III. rendű felperesek személyiségében a káresemény következtében beállt hátrányos változások

igazolására. Az alperes fellebbezésében kifejtett állásponttal szemben nem volt szükség a szakvélemény aktualizálására, ugyanis a szakértő megállapításait a káresemény óta bekövetkezett időmúlás nem teszi megalapozatlanná, az I-III. rendű felperesek életminőségében bekövetkezett változást nem teszi meg nem történné.

Az elsőfokú bíróság helyesen vette tekintetbe döntése meghozatalakor, hogy az I. rendű felperes több mint két évtizednyi harmonikus házasság után veszítette el élete párját, gyermekei édesanyját. Figyelemmel volt továbbá a szeretett hozzátartozó elvesztése miatt az I. rendű felperest ért fájdalomra, életviszonyai megváltozására; a személyiségében ezzel összefüggésben kialakult hátrányos pszichikai változásokra. Helyesen vette figyelembe és értékelte a II-III. rendű felperesek életkorát, az édesanyjuk pénzzel nem pótolható elvesztését, támogató jelenlétének felfoghatatlan hiányát, továbbá azt, hogy a káresemény milyen módon érintette további életvitelüket. Helytállóan mérlegelte, hogy mindkettejük esetében depresszív jellegű beszűkülés, elmagányosodás, neurotikus tünetképződés volt valószínűsíthető. A II. rendű felperes édesanyja elvesztése következtében elzárkózott a társas kapcsolatoktól, csökkentértékűség érzés és bizalmatlanság volt nála azonosítható, míg a III. rendű felperes kénytelen volt az anyai szereppel járó feladatok legnagyobb részét is átvállalni.

Az előzőekben írtak szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg az I-III. rendű felpereseket az alperes károkozó magatartásával okozati összefüggésben ért hátrányos változásokat, a mérlegelés körébe vont rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapított, az I-III. rendű felpereseket ért nem vagyoni kár összegének nagyságrendje a kár bekövetkezésének idején felelt meg az általuk elszenvedett sérelem kompenzálására. Nem merült fel a perben olyan adat, amely indokolná, hogy a bíróság az I-III. rendű felpereseket ért nem vagyoni hátrány reparálását szolgáló kártérítés összegét a követelés elbírálásakor értékviszonyok alapulvételével határozza meg. A perbeli esetben az értékviszonyokban nem következtek be olyan lényeges változások, amelyek a kártérítés káreseménykori értékviszonyoknak megfelelő megállapításától való eltérést indokoltá tették volna. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor az I-III. rendű felpereseknek járó nem vagyoni kártérítés után az édesanya halála napjától ítelt meg késedelmi kamatot.

Az elsőfokú bíróság azonban a káresemény idején - 2004-ben - érvényesülő ár- és értékviszonyokat, valamint a más hasonló jellegű ügyekben folytatott bírói gyakorlatot alapul véve az I-III. rendű felperesek javára megítélt nem vagyoni kártérítés összegét némileg eltúlzottan, a reparációs célját meghaladó mértékben állapította meg. A Fővárosi Ítéltábla ezért 4.500.000 forintot tartott arányban állónak az I. rendű felperes által elszenvedett nem vagyoni sérelemmel, míg személyenként 3.500.000 forintot tartott alkalmasnak a II-III. rendű felperesek nem vagyoni kárának kompenzálására.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint - részben megváltoztatta, és az I-III. rendű felpereseket

megillető nem vagyoni kártérítés összegét a rendelkező részben foglaltak szerint leszállította.

Az alperes a túlnyomórészt sikertelen fellebbezése következményeként köteles a Pp. 239. §-a folytán alkalmazott Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az I-III. rendű felperesek részére jogi képviselőjük ellátásáért a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései szerint - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével - megállapított ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költség megfizetésére, míg az Itv. 46. § (1) bekezdése szerinti fellebbezési eljárási illetéket az alperes illetékmentességére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2011. december 2.

Dr. Sággy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Varga Edit s.k.
bíró